

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/77/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4417215070
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4417215070.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a členiek senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v právnej veci žalobcu: žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951 proti žalovanému: O. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. Vieska XXX, o zaplatenie 930,78 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č.k. 10Csp/146/2017- 68 zo dňa 12. decembra 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a výroku o trovách konania z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 930,78 eur, úrok vo výške 44,93 eur, úroky z omeškania vo výške 0,69 eur, úrok z omeškania vo výške 5,00 % ročne z istiny 930,78 eur od 22.08.2017 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5,00 % ročne z nezaplatených úrokov 44,93 eur od 22.08.2017 do zaplatenia, všetko do troch dní po právoplatnosti rozsudku. V zostávajúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania vo výške 100%. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 9 odsek 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 1 -4, § 53 ods. 1 a 5, § 54 odsek 2 Občianskeho zákonníka, ako aj zisteným skutkovým stavom, na základe čoho mal za preukázané, že dňa 05.05.2016 bola medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 308125. Jej predmetom bola pôžička - bezúčelový úver vo výške 1 100,- eur pri dohodnutých 60 mesačných splátkach po 25,49 eura, splatných 17. dňa kalendárneho mesiaca a s dohodnutou ročnou úrokovou sadzbou 13,9 %, RPMN 17,79 %, priemernej hodnoty RPMN 32,03 % a celkovej čiastky k zaplateniu 1 584,40 eur. Poplatok za poskytnutie úveru predstavoval 55,- eur. K zmluve boli pripojené aj všeobecné obchodné podmienky účinné od 01.04.2016 a obchodné podmienky pre úvery občanom účinné od 01.05.2016. Súd mal za preukázané, že podaním zo dňa 16.06.2017 žalobca vyzval žalovaného k zaplateniu omeškaných splátok úveru, na základe úverovej zmluvy zo dňa 05.05.2016, čo predstavovalo 40,59 eura a to spolu so zmluvnou pokutou vo výške 15,- eur najneskôr do 21.06.2017 s upozornením, že v opačnom prípade žalobca ho požiadala o zaplatenie celej svojej pohľadávky podľa § 565 OZ. Ďalším podaním zo dňa 21.08.2017 žalobca oznámil žalovanému predčasnú splatnosť celého úveru, ktorý bol zároveň vyzvaný na zaplatenie celého dlhu 1 036,46 eur s príslušenstvom, najneskôr do 31.08.2017. Podľa predloženého výpisu čerpania, splátok a úhrad súd zistil, že žalovaný čerpal pôžičku vo výške 1 100,- eur, a splatil sumu 305,88 eur, z čoho bolo započítaných na úrok 136,66 eur, istinu 169,22 eur, čím nesplatená istina ku dňu 20.04.2017 predstavovala 930,78 eur s príslušenstvom.

1.2 Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je dôvodná v prevažnej časti. Uviedol, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy zo dňa 05.05.2016 a spotrebiteľský charakter veci vyplýva z povahy účastníkov právneho vzťahu, pretože žalobca vystupoval v postavení dodávateľa a žalovaný v postavení

spotrebiteľa. Poukázal na to, že na základe tejto zmluvy veriteľ poskytol žalovanému spotrebiteľský úver 1100,-eur a žalovaný mal povinnosť poskytnutý spotrebiteľský úver splatiť v 60 splátkach po 25,49 eura mesačne, teda mal uhradiť celkovo 1 584,40 eura. V skutočnosti však uhradil sumu 305,88 eura. Posudzujúc uvedenú zmluvu súd zistil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňa náležitosti uvedené v § 9 ods. 1, 2 citovaného zákona. Keďže žalovaný si prestal plniť svoje povinnosti platiť dojednané splátky v určenom rozsahu, žalobca pristúpil k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru listom zo dňa 21.08.2017, ku ktorému dňu výška žalovanej istiny predstavuje sumu 930,78 eur s vyčísleným príslušenstvom a to úroku vo výške 44,93 eur a úroku z omeškania 0,69 eur. Súd prvej inštancie preto z vyššie uvedených dôvodov žalobe vyhovel. V zostávajúcej časti, t.j. v časti, v ktorej žalobca požadoval zaplatenie úroku vo výške 13,90 % ročne z nezaplatennej istiny 930,78 eura od 22.08.2017 do zaplatenia bola žaloba zamietnutá, pretože išlo o úrok z omeškania po zosplatnení úveru, čo vzhľadom na aktuálnu a jednotnú rozhodovaciu činnosť nie je prípustné a v podrobnostiach súd poukazuje na právnu vetu vyslovenú rozsudkom Krajského súdu v Prešove 6Co/190/2014 zo dňa 30.06.2015, s ktorou sa súd stotožňuje v plnom rozsahu a poukazuje na ňu ako na svoju vlastnú. Dodal, že žalobca si uplatňoval aj úrok z omeškania z nezaplatených úrokov, čo za bežných okolností nie je možné, no s poukazom na právny názor vyslovený rozsudkom Najvyššieho súdu ČR 33Cdo2041/2008 zo dňa 22.júla 2010, podľa ktorého je možné, aby sa strany dohodli, že dojednané úroky sa stanú súčasťou istiny, o čo ide aj v súdnej veci, tak v takom prípade je možné požadovať úroky z omeškania z nezaplatených úrokov. V bode 6 odôvodnenia ďalej súd poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou (pozri ďalej). Ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nar. vl. alternatívne (podľa povahy zmluvnej úpravy) subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka.

1.3 V dôsledku omeškania žalovaného so splnením peňažného dlhu prisúdil súd žalobcovi aj uplatnené úroky z omeškania (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., pričom počiatok úrokov z omeškania bol určený dňom, ktorý nasleduje po dni po zosplatnení úveru, teda od 22.08.2017. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 C.s.p. k § 255 ods. 1 C.s.p. a žalobcovi, ktorý mal v konaní neúspech len v pomerne nepatrnej časti, priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Proti tomuto rozsudku do zamietajúcej časti podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie a poukázal na to, že sa s argumentmi súdu prvej inštancie nestotožňuje. Žalobca v odvolaní poukázal na ust. § 502 ods. 1, § 503 ods. 3, § 497 Obchodného zákonníka konštatujúc, že z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úroky trvá až do doby vrátenia úveru. Akcentoval na to, že pri omeškani s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania. Úprava úroku z omeškania, ako aj úroku z úveru je podporná, preto je rozhodujúce ako sa strany dohodli v zmluve. Zdôraznil, že ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil, pričom návrh zákona 106/2014 Z.z. obsahoval navrhovanú zmenu, podľa ktorej sa v § 53 ods. 9 sa na konci pripája táto veta: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565. Rozhodujúcou skutočnosťou je, že táto navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá a zákon č. 106/2014 Z. z. ani žiadna iná zákonná novelizácia takéto ani obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu neobsahuje. V tomto kontexte poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.01.2017, rozhodnutie Krajského súdu

v Nitre č.k. 8Co/193/2017-88 zo dňa 7.12.2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 29.11.2017 č.k. 43Co/23/2017- 92. V poslednom citovanom rozhodnutí je okrem iného uvedené, že rozhodovacia prax a aj právna literatúra je jednotná v tom, že úroky dohodnuté pri poskytnutí peňažnej pôžičky alebo úveru predstavujú odmenu za používanie požičanej istiny. Pokiaľ sú dohodnuté úroky odmenou za používanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškania s platením istiny a na rozdiel od dohodnutého úroku ich môže veriteľ požadovať, aj keby neboli zmluvne dohodnuté tak, ako vyplýva z ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a výroku o trovách konania, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo a po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania, dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušiť vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

6. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

7. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

8. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou doručenu dňa 12.09.2017 domáhal od žalovaného zaplata sumy 930,78 eura, úroku 44,93 eura, úroku z omeškania vo výške 0,69 eura, úroku vo výške 13,90% ročne z nezaplata istiny od 22.08.2017 do zaplata, úroku z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplata istiny 930,78 eura od 22.08.2017 do zaplata, úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplata úrokov 44,93 eur od 22.08.2017 do zaplata. Žalobu odôvodnil tým, že so žalovaným uzavrel dňa 05.05.2016 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 308125. Jej predmetom bola pôžička - bezúčelový úver vo výške 1 100,- eur pri dohodnutých 60 mesačných splátkach po 25,49 eura. Žalovaný si prestal plniť svoje povinnosti platiť dojednané splátky v určenom rozsahu, preto podaním zo dňa 16.06.2017 žalobca vyzval žalovaného k zaplata omeškaných splátok úveru, na základe úverovej zmluvy zo dňa 05.05.2016. Následne v dôsledku nečinnosti žalovaného, žalobca pristúpil k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru listom zo dňa 21.08.2017, ku ktorému dňu výška žalovanej istiny predstavuje sumu 930,78 eur s vyčísleným príslušenstvom a to úroku vo výške 44,93 eur a úroku z omeškania 0,69 eur.

9. Do vyhovujúceho výroku súdneho rozhodnutia žalobca odvolanie nepodal, preto predmetom odvolacieho konania bol iba zamietajúci výrok v časti nepriznania úroku vo výške 13,90 % ročne zo sumy 930,78 eura od 22.8.2017 do zaplata. Súd prvej inštancie sa pri odôvodnení tejto časti nároku žalobcu stotožnil s právnym názorom uvedeným v rozsudku Krajského súdu v Prešove 6Co/190/2014 zo dňa 30.06.2015, na ktorý súčasne poukázal vo svojom odôvodnení. Odvolací súd s týmto záverom súdu prvej inštancie nesúhlasil, pretože dôvody, pre ktoré súd vo zvyšku žalobu zamietol považuje za nesprávne. Je nepochybné, že aj na zmluvy o spotrebiteľských úveroch sa v zásade aplikujú ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka a zároveň ide o spotrebiteľský právny vzťah v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. V danom prípade medzi zmluvnými stranami bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka, pričom žalovanému žalobca poskytol bezúčelový úver vo výške 1.100 eur. Postupne sa žalovaný dostal do omeškania, zvyšok úveru neuhradil, preto žalobca pristúpil dňa 21.8.2017 k zosplateniu úveru. Je zrejmé, že pre určenie zmluvných práv a povinností je potrebné vychádzať najmä z obsahu samotnej zmluvy ako

aj Všeobecných obchodných podmienok. Nepochybne však jednotlivé zmluvné podmienky podliehajú súdnej kontrole z hľadiska ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc zo znenia ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka, obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Zmluvný úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv ani omeškanie dlžníka, ktoré navyše zakladá vznik nových sankčných záväzkov.

10. Súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku žalobcu na úrok vo výške 13,9 % ročne zo sumy 930,78 eura od zosplatenia vychádzal z toho, že jednorazovým zosplatením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatenia. Takto si veriteľ môže uplatňovať po zosplatení úveru iba zákonný úrok z omeškania. V tomto smere odvolací súd poukazuje v prvom rade na to, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti nie je možné zistiť, na základe čoho dospel k záveru, že žalobcom poskytnuté finančné prostriedky sa úročia iba do konca predčasnej splatnosti úveru. Súd prvej inštancie v tomto smere neuviedol akým právnym predpisom sa riadil, keď prijal záver, že žalobca a žalovaný si dohodli úrok do splatenia dlhu iba počas existencie úverovej zmluvy a po zosplatení celej sumy zostatku úveru nepatrí žalobcovi zmluvný úrok.

11. V danom prípade došlo k splatnosti úveru, teda poskytnutých finančných prostriedkov na základe zmluvy o úvere z dôvodu neplnenia povinností dlžníka splácať úver riadne a včas. Ak by od momentu predčasnej splatnosti úveru už dlžník nebol povinný platiť úroky, potom by veriteľovi nebola priznaná odplata (odmena) a za poskytnutie finančných prostriedkov by už dlžník neplatil žiadnu sumu. Predčasná splatnosť úveru je sankciou za porušenie povinností dlžníka. Odvolací súd poukazuje na to, že úroky dohodnuté pri poskytnutí úveru predstavujú odplatu za užívanie požičanej istiny. Občiansky zákonník a ani iný právny predpis neustanovuje, za akú dobu možno pri peňažnej pôžičke dohodnúť úroky. Vzhľadom na uvedené nemožno vylúčiť, aby si zmluvné strany v rámci zmluvnej autonómie (pokiaľ ide o dobu, na ktorú sa úroky dojednávajú) dohodli úroky i za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi), teda i za dobu, v ktorej sa dlžník ocitne v omeškaní so splnením svojho záväzku, pretože istinu v zjednanej lehote splatnosti veriteľovi nevrátil.

12. Súd prvej inštancie sa nezaoberal tým, či žalobca vo Všeobecných obchodných podmienkach má úpravu týkajúcu sa nároku na zaplatenie úrokov po celú dobu užívania istiny dlžníkom. Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že Obchodný zákonník i Občiansky zákonník rešpektujú autonómiu vôle strán pri úprave následkov i v prípade odstúpenia od zmluvy. Požiadavka vrátiť poskytnuté prostriedky (dlžnú sumu), aj povinnosť platiť úrok z nevrátenej čiastky úveru aj po zosplatení úveru je preto opodstatnená, v opačnom prípade by sa veriteľ využíjúc oprávnenie dané mu zákonom, ktoré je dôsledkom porušenia povinností dlžníka dostal do horšieho postavenia ako mal pred porušením povinností dlžníkom. Tomuto záveru zodpovedá i to, ako sú právnou teóriou a rozhodovacou praxou súdov vnímané inštitúty zmluvných úrokov a úrokov z omeškania. Zmluvné úroky sú odplatou za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy, predstavujú cenu úveru a dlžník je povinný platiť ich od okamihu reálneho poskytnutia peňazí až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Na rozdiel od toho úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškania so splatením istiny a veriteľ ich môže požadovať, i keď neboli dojednané (§ 517 ods. 2 OZ). Pritom platí, že môžu existovať popri sebe (obdobne aj uznesenie NS ČR 33Cdo/212/2014 zo dňa 21.8.2014).

13. Odvolací súd dodáva, že nepriznanie úrokov po realizácii oprávnenia veriteľa na zosplatenie úveru z dôvodov porušovania povinností dlžníkom nie je odstránením nerovnováhy medzi spotrebiteľom a dodávateľom (poskytovateľom úveru), ale dostáva poskytovateľa úveru do horšieho postavenia, aké mal pred využitím oprávnenia na „zosplatenie úveru“. Naopak porušenie povinností dlžníka z úverovej zmluvy vedúce k realizácii oprávnenia veriteľa od zmluvy odstúpiť alebo úver zosplatiť ho dostáva do výhodnejšieho postavenia (nemusí ďalej veriteľovi plniť úroky), keď si vlastne dlžníci zlepšia „porušovaním povinností“ svoje postavenie v úverovom vzťahu.

14. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil v napadnutom zamietajúcom výroku, ako aj vo výroku o trovách konania a vec podľa § 391 ods. 2 CSP vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom sa bude opätovne zaoberať vecou samou, oboznámi sa so Všeobecnými obchodnými podmienkami žalobcu a vo veci opätovne rozhodne a toto svoje rozhodnutie riadne odôvodní, pričom právnym názorom odvolacieho

súdu je súd prvej inštancie viazaný (§ 391 ods. 2 CSP). V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov, vrátane odvolacieho konania v zmysle § 396 ods. 3 CSP.

15. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).